

สถานการณ์นำเข้าข้าวในอิหร่านปี 2552

ตลอดเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา รัฐบาลอิหร่านมอบหมายให้หน่วยงานของอิหร่าน คือ Government Trading Corporation (GTC) เป็นผู้ผูกขาดการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศแต่เพียงผู้เดียว โดย GTC นำเข้าข้าวสารผ่านระบบประมูลทั้งแบบ G2G และ G2B โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแทรกแซงราคาข้าว ป้องกันปัญหาขาดแคลนข้าวภายในประเทศ ตลอดจนอุดหนุนราคาข้าวแก่ผู้ยากจนในอิหร่าน ที่ผ่านมามีประเทศไทยเคยขายข้าวให้ GTC แบบ G2G และส่งออกข้าวขาว 100% ชั้น 2 ให้อิหร่านเป็นจำนวนหลายแสนตันต่อปี อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา รัฐบาลอิหร่านเปลี่ยนนโยบายจากเดิมให้ GTC ผูกขาดการนำเข้าเป็นสนับสนุนให้ผู้นำเข้าข้าวเอกชนชาวอิหร่านนำเข้าข้าวจากต่างประเทศแทน ส่งผลให้การนำเข้าข้าวจากไทยแบบ G2G หดหายไป และผู้นำเข้าอิหร่านเริ่มนำเข้าข้าวมาสมาดึกจากอินเดียและปากีสถานเข้าสู่ตลาดอิหร่านมากขึ้น

อิหร่านนำเข้าข้าวเพื่อบริโภคภายในประเทศเฉลี่ยปีละ 1 ล้านตันทุกปี โดยตั้งแต่อดีตจนถึงปี 2551 หน่วยงาน GTC เป็นผู้ดำเนินการนำเข้าข้าวเองทั้งหมด และในปี 2551 หน่วยงาน GTC เริ่มลดปริมาณการนำเข้าลง ซึ่งในปี 2552 GTC ยกเลิกการนำเข้าโดยสิ้นเชิง และให้ภาคเอกชนอิหร่านเป็นผู้นำเข้าข้าวเองทั้งหมดเป็นปริมาณถึง 1.2 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 8.13 รายละเอียดดังตาราง 1 ตาราง 1 ปริมาณนำเข้าข้าวฟักัด 10063000 จากทุกประเทศสู่ตลาดอิหร่าน ระหว่างปี 2549-2552

ปี	กิโลกรัม	เหรียญสหรัฐ	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2549	1,073,291,696	357,128,491	-
2550	1,008,525,638	391,573,551	-6.03%
2551	1,198,367,519	545,216,291	18.82%
2552	1,295,769,236	1,080,044,343	8.13%

แหล่งข้อมูล: กรมศุลกากรอิหร่าน

จากข้อมูลสถิติของกรมศุลกากรอิหร่าน หลังจากที่ GTC ยกเลิกการนำเข้าข้าวแบบ G2G อิหร่านก็นำเข้าข้าวจากไทยลดลงตามลำดับ โดยในปี 2552 อิหร่านนำเข้าข้าวจากไทยเพียง 2,711,125 กิโลกรัม เป็นมูลค่าทั้งสิ้น 1,234,995 เหรียญสหรัฐเท่านั้น ดังแสดงในตาราง 2

ในปี 2552 อิหร่านนำเข้าข้าวสารจากประเทศสหรัฐอเมริกาหรับอเมริกาเป็นปริมาณสูงที่สุดคือ 567,792,173 กิโลกรัม รองลงมาได้แก่ประเทศปากีสถานเป็นปริมาณ 363,385,493 กิโลกรัม และอินเดียเป็นปริมาณ 265,728,593 กิโลกรัม โดยแต่ละประเทศมีส่วนแบ่งตลาดนำเข้าข้าวในอิหร่านร้อยละ 44 ร้อยละ 28 และร้อยละ 20 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตาราง 2 ปริมาณนำเข้าข้าวพิกัด 10063000 จากไทยเข้าสู่ตลาดอิหร่าน ระหว่างปี 2549-2552

ปี	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (เหรียญสหรัฐฯ)
2549	494,825,600	165,723,713
2550	586,300,000	240,852,849
2551	158,724,301	86,338,759
2552	2,711,125	1,234,995

แหล่งข้อมูล: กรมศุลกากรอิหร่าน

ตาราง 3 ปริมาณนำเข้าข้าวพิกัด 10063000 จากทุกประเทศสู่ตลาดอิหร่าน ในปี 2552

ลำดับที่	ประเทศ	ปริมาณนำเข้า (กิโลกรัม)	มูลค่า (เหรียญสหรัฐฯ)	ส่วนแบ่งตลาด
1	UAE	567,792,173	487,119,409	43.819%
2	Pakistan	363,385,493	282,561,849	28.044%
3	India	265,728,593	233,451,969	20.507%
4	Austria	32,004,000	23,204,031	2.470%
5	Switzerland	31,473,550	28,603,095	2.429%
6	Viet Nam	30,860,000	22,361,159	2.382%
7	Thailand	2,711,125	1,234,995	0.209%
8	Bahrain	874,000	819,872	0.067%
9	USA	243,194	171,612	0.019%
10	Ozbekistan	153,252	135,535	0.012%
11	Andorra	137,800	119,059	0.011%
12	Hondoros	124,257	106,772	0.010%
13	Argentina	100,000	60,059	0.008%
14	Turkey	74,200	30,750	0.006%
15	Qatar	47,600	40,460	0.004%
16	Singapore	25,000	5,794	0.002%
17	Chabahar FTZ	14,000	4,703	0.001%
18	Iraq	11,000	5,181	0.001%
19	Afghanistan	10,000	8,040	0.001%
	Total	1,295,769,236	1,080,044,343	

แหล่งข้อมูล: กรมศุลกากรอิหร่าน

อุปสรรคการเปิดตลาดข้าวไทยในอิหร่าน

1. ผู้บริโภคอิหร่านยังไม่นิยมบริโภคข้าวหอมมะลิไทย แม้ว่าชาวอิหร่านมีพฤติกรรมบริโภคข้าวเป็นอาหารหลักเช่นเดียวกับคนไทย แต่อย่างไรก็ดี ข้าวหอมที่ชาวอิหร่านนิยมบริโภค เป็นข้าวชนิดที่หุงแล้วแห้ง่วน ไม่เกาะกันเป็นก้อน ซึ่งมีเฉพาะในข้าวหอมอิหร่าน และข้าวบาสมาดิกของอินเดีย ทำให้ข้าวไทยไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร ดังนั้น การที่จะขยายตลาดข้าวหอมมะลิในอิหร่านได้ จำเป็นต้องค้นคิดและเผยแพร่วิธีการหุงข้าวหอมมะลิให้ร่วนและไม่เกาะกันเป็นก้อน ตามความนิยมของชาวอิหร่าน และต้องปรับพฤติกรรมผู้บริโภคอิหร่านให้หันมาบริโภคข้าวหอมมะลิไทย โดยการโฆษณาเผยแพร่ความรู้ เรื่องคุณภาพของข้าวหอมมะลิไทย และค้นคิดวิธีการหุงข้าวหอมมะลิไทยให้ถูกปากประชาชนอิหร่าน จะช่วยให้ ชาวอิหร่านปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อข้าวหอมมะลิไทยและหันมาบริโภคข้าวหอมมะลิไทย เพื่อผลักดันให้ไทยส่งออกข้าวหอมมะลิไทยไปตลาดอิหร่านมากขึ้น
2. ปัญหาการโอนเงินระหว่างประเทศ สืบเนื่องจากสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการคว่ำบาตรฝ่ายเดียว (Unilateral sanction) ต่ออิหร่าน โดยใช้มาตรการให้ธนาคาร/สถาบันการเงินทั้งในสหรัฐอเมริกาและประเทศต่างๆ ให้ยุติการทำธุรกรรมทางการเงินกับอิหร่าน ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ของไทยปฏิเสธรับ L/C และระงับการทำธุรกรรมกับอิหร่านโดยสิ้นเชิง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการกระทำที่เกินกว่าข้อมติต่างๆ ของ UNSC เนื่องจากการส่งออกสินค้าของไทยมิได้เกี่ยวข้องกับอาวุธนิวเคลียร์แต่อย่างใด ทั้งนี้ธนาคารไทยเข้าใจว่าหากดำเนินธุรกรรมกับอิหร่านแล้ว จะถูกรัฐบาลสหรัฐฯ เพ่งเล็งและสั่งมิให้ดำเนินธุรกรรมกับธนาคารของสหรัฐฯ ทำให้ผู้ส่งออกไทยไม่สามารถรับเงินค่าชำระสินค้าจากผู้นำเข้าอิหร่านได้ ส่งผลให้การส่งออกข้าวไทยไปตลาดอิหร่านชะงักงัน ในขณะที่ประเทศอื่นๆ เช่น อินเดีย ปากีสถาน และ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สามารถสร้างช่องทางธนาคารเพื่อดำเนินธุรกรรมได้ จึงสามารถขยายตลาดได้อย่างรวดเร็ว

ศคร ณ กรุงเตหะราน

มีนาคม 2553